

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1940.

Andra kammaren.

Nr 6.

Fredagen den 26 januari.

Kl. 2 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 20 innevarande januari.

§ 2.

Herr talmannen meddelade, att herr Andersson i Backa i dag intagit sin plats i kammaren.

§ 3.

Upplästes följande till kammaren inkomna läkarintyg.

Till riksdagens andra kammare.

Att riksdagsman *Axel Samuel Fält*, som lider av influensa, för närvarande är till riksdagsarbete oförmögen, intygas.

Stockholm den 26 januari 1940.

Ivar Heineman,
legitimerad läkare.

§ 4.

Herr statsrådet *Domö* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 19, med anhållan om riksdagens yttrande angående de av den internationella arbetsorganisationens konferens år 1939 vid dess tjugofemte sammanträde fattade besluten;

nr 20, med förslag till lag om utsträckning av tiden för upptagande av växelprotest m. m. vid krig eller krigsfara;

nr 21, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 48 och 149 §§ lagen den 25 maj 1917 (nr 257) om försäkringsrörelse; samt

nr 22, med förslag till förordning om befrielse i visst fall från påföljd jämlikt § 41 mom. 1 värnpliktslagen den 30 juni 1936 (nr 443).

Dessa propositioner bordlades.

§ 5.

I enlighet med kammarens därom den 20 i denna månad fattade beslut skulle nu företagas val av tio ledamöter och tio suppleanter i vart och ett av de fem tillfälliga utskott kammaren beslutit tillsätta; och anställdes först val av ledamöter i första tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades 107 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

Andra kammarens protokoll 1940. Nr 6.

herr *Hoppe*,
 » *Karlsson* i Granebo,
 » *Persson* i Vinberg,
 » *Hermansson* i Kvistljungby,
 » *Gustafsson* i Bogla,
 » *Hansson* i Hönö,
 » *Larsson* i Östersund,
 » *Fredberg*,
 fru *Humla* och
 herr *Nilson* i Eskilstuna.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i första tillfälliga utskottet.

§ 6.

Företogs val av ledamöter i andra tillfälliga utskottet.
 Därvid avlämnades 88 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Nilsson* i Kristinehamn,
 » *Silfwerbrand*,
 » *Söderdahl*,
 » *Tornegård*,
 » *Lindholm*,
 » *Birke*,
 fru *Alvén*,
 herr *Nilson* i Eskilstuna,
 » *Näsström* och
 » *Magnusson* i Tumbult.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i andra tillfälliga utskottet.

§ 7.

Vid nu anställt val av ledamöter i tredje tillfälliga utskottet avlämnades 72 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Lindén*,
 » *Karlsson* i Granebo,
 » *Åkerström*,
 » *Johansson* i Norrfors,
 » *Olofsson* i Höganäs,
 » *Magnusson* i Tumbult,
 » *Larsson* i Mörlanda,
 » *Ericsson* i Åtvidaberg,
 fröken *Öberg* och
 herr *Lundgren*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i tredje tillfälliga utskottet.

§ 8.

Företogs val av ledamöter i fjärde tillfälliga utskottet.
 Därvid avlämnades 67 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Mäler*,
 » *Meijer*,
 » *Larsson* i Julita,
 » *Johansson* i Mysinge,
 » *Johansson* i Öckerö,
 » *Birke*,
 fru *Björck*,
 herr *Nilsson* i Norrlångträsk,
 » *Jacobson* och
 » *Onsjö*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i fjärde tillfälliga utskottet.

§ 9.

Anställdes val av ledamöter i femte tillfälliga utskottet.

Därvid avgåvos 63 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Ekdahl*,
 » *Silfwerbrand*,
 » *Nilsson* i Landskrona,
 » *Wallén*,
 » *Ohlsson* i Kastlösa,
 » *Meijer*,
 » *Andersson* i Mölndal,
 » *Malmqvist*,
 » *Magnusson* i Näsviken och
 » *Pettersson* i Norregård.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i femte tillfälliga utskottet.

§ 10.

Företogs val av suppleanter i första tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades 48 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Andersson* i Backa,
 » *Larsson* i Hede,
 fru *Gustafson*,
 herr *Johansson* i Mysinge,
 » *Norén*,
 » *Persson* i Grytterud,
 » *Holm*,
 » *Tengström*,
 » *Hermansson* i Norrköping och
 » *Kyling*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i första tillfälliga utskottet.

§ 11.

Vid nu anställt val av suppleanter i andra tillfälliga utskottet avlämnades 52 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Cruse*,

- » *Hansson* i Vännäsby,
- » *Hansson* i Örebro,
- » *Hansson* i Stocksätter,
- » *Eriksson* i Sandby,
- » *Janson* i Frändesta,
- » *Persson* i Undersvik,
- » *Bäckman*,
- » *Andersson* i Surahammar och
- » *Henriksson*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i andra tillfälliga utskottet.

§ 12.

Företogs val av suppleanter i tredje tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades 52 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Lindberg* i Stockholm,
- » *Thorell*,
 - » *Andersson* i Munkaljungby,
 - » *Pettersson* i Norregård,
 - » *Nilsson* i Göteborg,
 - » *Eriksson* i Frägsta,
 - » *Sundström* i Skövde,
 - » *Nilsson* i Norrlångträsk,
 - » *Wallentheim* och
 - » *von Seth*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i tredje tillfälliga utskottet.

§ 13.

Anställdes val av suppleanter i fjärde tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades 44 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Ericsson* i Kinna,
- » *Karlsson* i Granebo,
 - » *Landgren*,
 - » *Norup*,
 - » *Falk*,
 - » *Nolin*,
 - » *Jonsson* i Haverö,
 - » *Annér*,
 - » *Sundström* i Vikmanshyttan och
 - » *Lundgren*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i fjärde tillfälliga utskottet.

§ 14.

Företogs val av suppleanter i femte tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades 46 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Fält*,
 » *Lundell*,
 » *Johansson* i Djursnäs,
 » *Tornegård*,
 » *Gustafson* i Dädesjö,
 » *Stazäng*,
 fru *Johansson*,
 herr *Fredberg*,
 » *Karlsson* i Grängesberg och
 » *Gezelius*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i femte tillfälliga utskottet.

§ 15.

Justerades protokollsutdrag angående de i §§ 5—14 här ovan omförmälda valen.

§ 16.

Föredrogos var för sig de på kammarens bord liggande motionerna; och hänvisades därvid

till utrikesutskottet motionen nr 94 av herr *Flyg m. fl.*;

till konstitutionsutskottet motionerna:

nr 95 av herr *Fredberg*;

nr 96 av herrar *Persson* i Falla och *Anderson* i Norrköping;

nr 97 av herr *Österström m. fl.*;

nr 98 av herr *Hage m. fl.*; och

nr 99 av herr *Hage*;

till statsutskottet motionerna:

nr 100 av herr *Sandström m. fl.*;

nr 101 av herr *Nylander m. fl.*;

nr 102 av herr *Jonsson* i Skedsbygd *m. fl.*;

nr 103 av herr *Ekdahl m. fl.*;

nr 104 av herr *Sandberg m. fl.*;

nr 105 och 106 av herr *Flyg m. fl.*;

nr 107 av herr *Viklund m. fl.*; och

nr 108 av herr *Viklund*;

till jordbruksutskottet motionen nr 109 av herr *Lindmark m. fl.*;

till statsutskottet motionerna:

nr 110 av herr *Birke m. fl.*;

nr 111 av herr *Lithander m. fl.*;

nr 112 och 113 av herr *Arnemark m. fl.*;

nr 114 av herr *Arnemark* och fröken *Andersson*;

nr 115 och 116 av herr *Österström m. fl.*;

nr 117 av herr *Jonsson* i Haverö *m. fl.*;

nr 118 av herr *Olsson* i Gävle *m. fl.*;

nr 119 av herr *Vougt*;

nr 120 av herr *Pettersson* i Dahl *m. fl.*;

nr 121 av herr *Hagberg* i Malmö *m. fl.*;

nr 122 av herr *Hage m. fl.*; och

nr 123 av herr *Gustafsson* i Lekåsa *m. fl.*;

till bevillningsutskottet motionerna:

- nr 124 av herr *Wallén*;
- nr 125 av herr *Anderson* i Norrköping;
- nr 126 av herrar *Lithander* och *Nylander*;
- nr 127 och 128 av herr *Lithander*;
- nr 129 av herrar *Pettersson* i Dahl och *Jonsson* i Skedsbygd;
- nr 130 av herr *Gustafsson* i Bogla *m. fl.*;
- nr 131 av herr *Svedman m. fl.*; och
- nr 132 av herr *Hermansson* i Kvistlångby *m. fl.*;

till bankoutskottet motionerna;

- nr 133 av fröken *Andersson m. fl.*;
- nr 134 av herr *Carlström m. fl.*;
- nr 135 av herr *Aqvist*;
- nr 136 av herr *Hage*; och
- nr 137 av herr *Karlsson* i Grängesberg;

till behandling av lagutskott motionerna:

- nr 138 av fröken *Hesselgren*;
- nr 139 av herr *Liedberg m. fl.*;
- nr 140 av herrar *Hoppe* och *Ekdahl*;
- nr 141 av herr *Wallén m. fl.*;
- nr 142 av herr *Wallén*;
- nr 143 av herr *Skoglund m. fl.*;
- nr 144 av herr *Mårtensson m. fl.*;
- nr 145 av herr *Pettersson* i Dahl *m. fl.*;
- nr 146 av herr *Svedman m. fl.*; och
- nr 147 av herr *Lindahl*;

till jordbruksutskottet motionerna:

- nr 148 av herrar *Kyling* och *Svedman*;
- nr 149 av herr *Jonsson* i Skedsbygd;
- nr 150 av herr *Lövgren m. fl.*;
- nr 151 av herrar *Jacobson* och *Viklund*;
- nr 152 av herr *Pettersson* i Dahl *m. fl.*; och
- nr 153 av herrar *Ericsson* i Sörsjön och *Jonsson* i Haverö;

till tillfälligt utskott motionerna:

- nr 154 av herr *Wallén*;
- nr 155 av herr *Werner* i Höjen; och
- nr 156 av herr *Eriksson* i Frägsta *m. fl.*;

till utrikesutskottet motionen nr 157 av herr *Wallén*;

till behandling av lagutskott motionen nr 158 av herr *Janson* i Frändesta *m. fl.*;

till konstitutionsutskottet motionerna:

- nr 159 av herr *Holmbäck*; och
- nr 160 av herr *Olsson* i Stockholm *m. fl.*;

till statsutskottet motionerna:

- nr 161 av herr *Jonsson* i Eskilstuna;
- nr 162 av herr andre vice talmannen *Magnusson*;
- nr 163 av herr *Janson* i Frändesta *m. fl.*;
- nr 164 av herrar *Malmqvist* och *Dahlbäck*;
- nr 165 av herr *Arneberg m. fl.*;
- nr 166 av herrar *Arneberg* och *Staxäng*;

nr 167 av herr *Spångberg m. fl.*;
 nr 168 av herr *Onsjö m. fl.*;
 nr 169 av herrar *Gardell* och förste vice talmannen *Jeppsson*; och
 nr 170 av herr *Andersson* i Ovanmyra *m. fl.*;

till bevillningsutskottet motionerna:

nr 171 av herr *Lindberg* i Stockholm *m. fl.*;
 nr 172 av herr *Wallén*;
 nr 173 av herr *Hagberg* i Malmö;
 nr 174 av herrar *Johansson* i Öckerö och *Hansson* i Hönö;
 nr 175 av herr *Pettersson* i Rosta *m. fl.*; och
 nr 176 och 177 av herr *Lundgren m. fl.*;

till tillfälligt utskott motionen nr 178 av herr *Persson* i Falla *m. fl.*;

till bankoutskottet motionerna:

nr 179 av herr *Persson* i Falla *m. fl.*;
 nr 180 av herr *Wallén*;
 nr 181 av herr *Wallén m. fl.*;
 nr 182 av herr *Olsson* i Stockholm;
 nr 183 av herr *Hansson* i Örebro;
 nr 184 av herr *Jacobson*; och
 nr 185 av herr *Dahlbäck m. fl.*;

till behandling av lagutskott motionerna:

nr 186 av herr *Wallén*;
 nr 187 av herr *Hallagård m. fl.*;
 nr 188 av herr *Hansson* i Örebro;
 nr 189—191 av herr *Holmbäck*;
 nr 192 av herr *Ericsson* i Sörsjön *m. fl.*; och
 nr 193 av herr *Dahlbäck*;

till jordbruksutskottet motionerna:

nr 194 av herr *Janson* i Frändesta *m. fl.*; och
 nr 195 och 196 av herr *Holmbäck*; samt

till tillfälligt utskott motionerna:

nr 197 av herr *Andersson* i Malmö *m. fl.*;
 nr 198 av herrar *Johansson* i Mysinge och *Pettersson* i Dahl; och
 nr 199 av herr *Johansson* i Mysinge *m. fl.*

§ 17.

Herr talmannen tillkännagav, att förslag uppgjorts till fördelning av de motioner, som hänvisats till behandling av tillfälligt utskott; och var detta förslag som nu upplästes, så lydande:

Förslag till fördelning av de inom andra kammaren väckta motioner, vilka blivit hänvisade till behandling av tillfälligt utskott.

Till behandling av första tillfälliga utskottet torde få överlämnas motioner av herrar *Kyling* och *von Seth*, nr 69, angående beredande av viss förmån för värnpliktig och reservofficer vid anställning i civil statstjänst och därmed jämförlig kommunal lärartjänst; och

herr *Persson* i Falla *m. fl.*, nr 178, angående utredning om praktiska åtgärder i syfte att tillgodogöra samhället och det produktiva livet de partiellt arbetsförs arbetskraft.

Till behandling av *andra* tillfälliga utskottet torde få överlämnas motioner av:

herr *Lindberg* i Stockholm, nr 31, angående bostadsförhållandena å svenska fartyg;

herr *Andersson* i Malmö *m. fl.*, nr 197, angående stödjande av bostadsbyggnadsverksamheten i landet; och

herrar *Johansson* i Mysinge och *Pettersson* i Dahl, nr 198, angående nedbringande av byggnadskostnaderna i fråga om den offentliga byggnadsverksamheten.

Till behandling av *tredje* tillfälliga utskottet torde få överlämnas motioner av:

herr *Werner* i Höjen, nr 155, angående befrielse i visst fall från skyldighet att erlägga indrivningsavgift enligt gällande uppbördsreglemente; och

herr *Eriksson* i Frägsta *m. fl.*, nr 156, angående utfärdande av bestämmelse om iakttagande av sekretess vid översändande av krono- och kommunaldebetsedlar till landets skattebetalare.

Till behandling av *fjärde* tillfälliga utskottet torde få överlämnas motioner av:

herrar *Mäler* och *Ericsson* i Sörsjön, nr 32, angående vattenförsörjningen för vissa bebyggelseområden på landsbygden; och

herr *Johansson* i Mysinge *m. fl.*, nr 199, angående utredning om åskskydd för landsbygdens behov.

Till behandling av *femte* tillfälliga utskottet torde få överlämnas motioner av:

herrar *Staxäng* och *Persson* i Grytterud, nr 93, angående tydliggörande av namnunderskrift å expedition från offentlig myndighet; och

herr *Wallén*, nr 154, angående åtgärder mot nedskräpande eller vandalisering och förstöring av mark eller vatten inom bebyggda områden eller i dessas närhet.

Förslaget blev av kammaren godkänt.

§ 18.

Interpellation. Herr talmannen lämnade på begäran ordet till herr **Henriksson**, som yttrade: Herr talman! Den av kriget föranledda krisen har åstadkommit åtskilliga allvarliga störningar och rubbningar inom vårt näringsliv. Det måste självfallet vara statsmakterna angeläget att vidtaga sådana åtgärder, att verkningarna härav för såväl näringslivet som folkhushållet i sin helhet i görligaste mån mildras. På flera områden ha åtgärder redan vidtagits i krislindrande riktning, på andra håll väntar man ännu på handling från statsmakternas sida. Jag skall tillåta mig att här rikta uppmärksamheten på ett sådant område, där snara åtgärder synas mig vara av nöden för att förhindra en katastrofartad utveckling. Det gäller byggnadsbranschen.

Då under normala förhållanden ett större bostadshusbygge skall finansieras, är ju förfarandet det, att byggmästaren söker ett byggnadskreditiv, vilket beräknas räcka till c:a 70 % av byggnadskostnaden. Kostnaderna utöver kreditivet täckas genom sekundärlån, genom krediter från materialleverantörer och genom eget kapital. Under den högkonjunktur, som här rått inom byggnadsyrket, har det varit ganska vanligt att byggnation kunnat ske med ett obetydligt eget kapital eller rent av utan eget kapital. Tillgången på pengar har varit god, och det har därför varit möjligt, att så fort byggnaden varit i

Interpellation. (Forts.)

huvudsak färdig till låga räntor högbelåna densamma och med de erhållna medlen lösa byggnadskreditiv och betala leverantörerna.

Sedan krigsutbrottet har tillgången på kapital snabbt minskat och låneräntorna stigit. För producenter av bostadshus har det därför — oavsett om de haft stor eller liten tillgång på eget kapital — uppstått betydande svårigheter att erhålla ordnade lån till fastigheterna, och i många fall har belåning varit omöjlig. Byggnadskreditiven ha ej kunnat lösas, sekundärlån — för vilka ordnade bottenlån är en förutsättning — ha ej kunnat erhållas, och leverantörernas fordringar ha blivit obetalda. Räntan på bottenlån, som förut legat omkring 3 %, har redan stigit till c:a 5 %. I de fall då en långivare överhuvud taget varit villig att diskutera en finansiering, så har i vissa fall det villkoret uppställts, att lånet med nyssnämnda ränta skulle bindas på 15 å 20 år.

Sedan krigsutbrottet har efterfrågan på lägenheter starkt minskat. Detta förhållande kan naturligtvis vara av övergående natur, men för närvarande föreligger den situationen, att många nybyggda hus stå nära nog utan hyresgäster. Då därtill kommer stigande kostnader, framför allt genom högre räntor och svårigheten för att ej säga omöjligheten att erhålla inteckningslån, blir det ytterst svårt för byggmästarna att sälja de nu färdigbyggda fastigheterna. Och om ett försäljningstillfälle kan uppstå, så blir det ofta till ett pris, som icke täcker produktionskostnaderna.

Under den sista månaden ha av materialleverantörer och byggmästare i samarbete gjorts stora ansträngningar för att administrera fastigheterna och om möjligt motverka en katastrofartad kris. Därvid har i många fall ordnats med viss tids betalningsanstånd. Stockholms Byggnadsleverantörförbund har haft en rad sådana fall för utredning och behandling.

Genom den plötsliga och hårda åtstramning, som skett i byggnadsbranschens kapitalförsörjning, har hela denna produktionsapparat kommit ur funktion. Visserligen kan falissemang något fördröjas genom betalningsanstånd, men det är dock uppenbart, att denna situation icke under någon längre tid kan bli hållbar vare sig för byggnadsföretagarna eller för materialleverantörerna. Leverantörerna ha också begränsade kapitalresurser, och det är nödvändigt för dem att få loss de pengar, som nu äro »fastfrusna» i byggnader. Om detta ej sker, bli de själva nödsakade att inställa sina betalningar.

Det måste vidare beaktas, att då byggnadskreditiven ej kunnat återbetalas, så ha de kreditgivande bankerna nödgats låta kreditiven kvarligga i form av kortfristiga lån. Förutom den osäkerhet en sådan finansiering medför för byggnadsproduktionen, så bindes härigenom det kapital, som i den kapitalknappa marknaden annars kunnat stå till förfogande för nya kreditiv och därmed för nya byggnadsföretag.

Jag torde väl här ej närmare behöva utveckla, vilka verkningar i olika riktningar och på olika områden — inte minst på arbetsmarknaden — som skulle bli följden av en allvarlig stagnation i byggnadsbranschens produktionsapparat med sammanbrott för en rad företagare i sikte. Omedelbara åtgärder för att förhindra ett sammanbrott av större omfattning inom byggnadsbranschen äro därför nödvändiga.

Inom Stockholms Byggmästareförening har man gjort en utredning för att få en uppfattning om till vilka belopp de »infrusna» byggnadskreditiven uppgå inom Stockholm med förorter. Man har kommit till siffran 54 milj. kronor. Att med utgångspunkt från denna siffra draga några slutsatser om behovet för hela landet är naturligtvis ogörligt. Men jag kan nämna, att man i Göteborg gjort en liknande utredning som i Stockholm och där nått siffran 23 milj. kronor.

Med hänvisning till vad jag här anfört anhåller jag om kammarens tillstånd

Interpellation. (Forts.)

att till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet få framställa följande frågor:

Har herr statsrådet observerat den situation på kapitalmarknaden, som hotar byggnadsproduktionsapparaten med katastrofartad kris?

Ämnar herr statsrådet vidtaga några åtgärder, som kunna mildra den inträdda krisen och förhindra ett allmännare sammanbrott inom byggnadsbranschen?

Denna anhållan bifölls.

§ 19.

Interpellation. Herr **Gustafsson** i Lekåsa, som på begäran erhöll ordet, anförde: Herr talman! Önskvärdheten att upprätthålla en nödvändig försvarsberedskap ävensom att meddela viss kompletterande utbildning åt unga män, som i farans stund skola värna vårt land, har föranlett inkallelser av värnpliktiga tillhörande så väl beväring som landstorm.

Att den tid, för vilken dessa inkallas, väl tillvaratages är ur landets synpunkt gagneligt och nödvändigt. Emellertid kunna för den enskilde, särskilt i de fall då han vecka efter vecka måste vara borta ofta långt ifrån den ort där han har sitt arbete och där viktiga intressen av ekonomisk och personlig art påfordra hans närvaro i hemorten, dessa inkallelser medföra avsevärda olägenheter. Permission bör i sådana fall, enligt min uppfattning, icke kunna förvägras. Erfarenheten visar dock, att det kan vara svårt, ja omöjligt, att ens på de mest fullgoda skäl erhålla sådan ledighet. Det synes önskvärt, att, i mån så kan ske utan att försvarets behov eftersättes, största möjliga tillmötesgående visas de inkallade, just när det gäller sådana fall.

Det är dock ägnat att väcka känslor av god vilja och önskan att göra sitt bästa hos den enskilde, om från myndigheternas sida i möjligaste mån förståelse och tillmötesgående visas den inkallade värnpliktige i här berört hänseende, då så lämpligen kan ske och hänsyn till vederbörandes viktiga intressen och personliga förpliktelser det påkallar. Här kunna dock rent personliga förhållanden vara så ömmande, att en välvillig och skälig billighetsprövning är starkt motiverad.

För den, som har lyckan att bli inkallad till förläggningsplats nära hemorten, finnas naturligtvis större möjligheter att bevaka sina personliga intressen på fritid. Den som har ryckts långt bort från hemmet är i en helt annan situation. För honom tillkommer även, om han skulle komma att erhålla permission, kanske nog så betungande resekostnader.

Under hänvisande till vad jag sålunda anført hemställer jag om kammarens medgivande att till statsrådet och chefen för försvarsdepartementet få framställa följande interpellation:

Är herr statsrådet villig att vidtaga åtgärder, avseende att bereda inkallade värnpliktiga förbättrade möjligheter att i mån, som är med försvarets intresse förenligt, erhålla permission och eventuellt fria järnvägsresor för tillvaratagande av viktiga ekonomiska intressen eller i övrigt ömmande fall?

Kan det förväntas, att förberedelser, i god tid, göras för att bereda jordbrukare och jordbruksarbetare permission i vårsådden och skördearbetet?

Denna anhållan blev av kammaren bifallen.

§ 20.

Interpellation. Ordet erhöles nu av herr **Olsson** i Stockholm, som yttrade: Herr talman! I statsverkspropositionen upptagas de beräknade inkomsterna från »Vadhållning-

Interpellation. (Forts.)

ar vid idrottstävlingar», med andra ord behållningen från A/B Tiptjänst, till 10 miljoner kronor, mot 15 miljoner under föregående budgetår. Denna minskning anges vara A/B Tiptjänsts egen kalkylering, då riksräkenskapsverket säger sig sakna möjligheter att bedöma tippningsverksamhetens utveckling.

Med denna minskade inkomst till statsverket från A/B Tiptjänst har följt, att de från dessa inkomster utgående anslagen till olika idrottsliga ändamål måste i väsentlig grad beskäras. Med stöd av erfarenheten från senare tiders händelser måste detta anses högst beklagligt. Det har visat sig, att Finlands idrottsmän äro sitt lands främsta soldater, värnare av hus och hem. Samma betydelse för den svenska beredskapen ha säkerligen också våra svenska idrottsmän, som därför icke borde berövas de möjligheter till träning, som anslagen från tipsmedlen utgjort.

Jag har mig bekant — dagspressen och fackorganet »Vi Tippa» ha vid upprepade tillfällen publicerat utförliga artiklar därom — att A/B Tiptjänst anser sig skyldigt att arbeta under sådana former, att tippningsintresset icke uppmuntras men väl hålles tillbaka och stöder sig härvid på tidigare utfärdade instruktioner.

Det förefaller mig, som om ett frångående av denna taktik och ett övergående till en mera aktiv sådan snabbt nog skulle kunna bringa upp omsättningen vid tippningstävlingarna till summor liknande de förutvarande. Därigenom kunde också statens inkomst ökas härav och den svenska idrotten ges ett ytterligare handtag, till gagn icke blott för folkhälsan utan även annorledes för vårt lands försvarskraft.

Jag tillåter mig därför att med andra kammarens medgivande få ställa följande fråga till statsrådet och chefen för handelsdepartementet:

Har man från hans eller regeringens sida vidtagit eller ämnar man vidtaga sådana åtgärder, att inkomsterna från A/B Tiptjänst kunna bringas upp till jämnhöjd med dem som inflöto under förutvarande budgetår?

Denna anhållan bifölls.

§ 21.

Till bordläggning anmälde:

konstitutionsutskottets memorial, nr 1, i anledning av andra kammarens remiss av motionen nr 33 av herr Andersson i Malmö m. fl. om inrättande av kommunala bouppteckningsbyråer;

statsutskottets utlåtanden:

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående beviljande av lån till aktiebolaget Kattstrupeforsen m. m.;

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anordnande av luftskyddsrum i vissa postverket tillhöriga fastigheter; och

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag under sjätte huvudtiteln till kommittéer och utredningar genom sakkunniga; samt

jordbruksutskottets utlåtande, nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avlöningsförmåner till viss lärarpersonal vid lantbruks- och lantmannaskolor under tjänstledighet för militärtjänstgöring i anledning av anbefalld förstärkt försvarsberedskap m. m.

§ 22.

Justerades protokollsutdrag.

§ 23.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Spångberg</i>	under 2 dagar	fr. o. m. den 26 jan.,	
» <i>Wolgast</i>	» 2 »	» »	26 »
» <i>Tornegård</i>	» 4 »	» »	26 »
» <i>Lindmark</i>	» 9 »	» »	26 »
» <i>Lövgren</i>	» 6 »	» »	26 »
» <i>Johansson i Tväråselet</i>	» 8 »	» »	27 »
» <i>Hermansson i Kvistljungby</i>	» 6 »	» »	29 »
» <i>Onsjö</i>	» 6 »	» »	29 »
» <i>Hansson i Hönö</i>	» 4 »	» »	27 »
» <i>Lindqvist</i>	» 2 »	» »	27 »
» <i>Larsson i Östersund</i>	» 6 »	» »	29 »
» <i>Skoglund</i>	» 3 »	» »	27 »
» <i>Hammarlund</i>	» 3 »	» »	28 »
» <i>Johansson i Krogstorp</i>	» 5 »	» »	30 »
» <i>Nilson i Eskilstuna</i>	» 4 »	» »	26 »
» <i>Andersson i Löbbo</i>	» 6 »	» »	29 »
» <i>Hansson i Örebro</i>	» 3 »	» »	27 »
» <i>Ekdahl</i>	» 1 dag	» »	27 »
» <i>Carlström</i>	» 8 dagar	fr. o. m.	» 28 »
» <i>Eriksson i Sandby</i>	» 4 »	» »	» 27 »
» <i>Fält (sjuk)</i>	tills vidare	» »	» 26 »
fru <i>Björck</i>	under 5 »	» »	» 30 »
herr <i>Borg</i>	» 2 »	» »	» 30 »
» <i>Nilsson i Antnäs</i>	» 8 »	» »	» 31 »
» <i>Hedlund i Häste</i>	» 5 »	» »	» 28 »
» <i>De Geer</i>	» 6 »	» »	» 29 »
» <i>Hallagård</i>	» 4 »	» »	» 29 »
» <i>Hansson i Stocksätter</i>	» 10 »	» »	» 29 »
» <i>Lundell</i>	» 6 »	» »	» 29 »

och

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 3.29 e. m.

In fidem
Sune Norrman.